

Nuorisoalan asiantuntijalausunto sivistysvaliokunnalle valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Erasmus+ -ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Erasmus+ -ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034

Teema: Sivistysvaliokunnan hallinnonala (nuoriso)

Kiitämme sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua. **Nuorisoala ry** edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Nuorisoalan jäsenenä on noin 150 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä – käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Tiiviisti

- **Kannatamme erillisen nuorisoluvun säilyttämistä tai toivomme muuten varmistettavan, että nuoret ja nuorisoala näkyvät keskeisenä osana ohjelmaa.** Erasmus+-ohjelman uudistamisessa on huomioitava nuorilähtöisen toiminnan erityistarpeet. Vaarana on, että yhteiskunnan kannalta tärkeät teemat (kuten nuorten kiinnittyminen yhteiskuntaan) jäävät laajempien TKI-kokonaisuuksien varjoon.
- **Jotta ohjelma olisi jatkossakin saavutettava nuorisoalalle, rahoituksesta on varattava nuorisosektorille erillinen osuus (15 %).** Ilman nuorisopuolen korvamerkittyä rahoitusta olisi suuri riski, että Erasmus+ siirtyy tukemaan entistä vahvemmin korkeakoulusektoria nuorten omaehtoisen toiminnan ja nuorisoalan kehittämisen kustannuksella, mikä kaventaisi kansalaisyhteiskunnan ja nuorisoalan kehittämisen mahdollisuuksia.
- **Esitämme, että Suomi ottaisi kannakseen vaatia solidaarisuusjoukoille korvamerkittyä budjettia.** Euroopan solidaarisuusjoukkojen yhdistäminen Erasmus+ -ohjelmaan voidaan nähdä perusteltuna, mikäli se edistää toiminnan saavutettavuutta ja nuorten osallisuutta eikä tarkoita toiminnan supistumista.
- Suomen tulisi pyrkiä Suomen EU-hankerahoitussuunnitelman kasvuun, sillä Suomi ei ole vielä toistaiseksi menestynyt kilpaillun rahoituksen myönnöissä. Siksi **Erasmus+ -ohjelmassa tulisi säilyä kansallisesti jyvitetty rahoitusosuus.**

Ohjelman tavoitteet ja painopisteet

Nuorisoala yhtyy valtioneuvoston näkemykseen Erasmus+ -ohjelmaehdotuksen tavoitteiden kannatettavuudesta. Ohjelman tavoitteena on tukea organisaatioiden kapasiteetin vahvistamista, yhteiskehittämistä ja yksilöiden henkilökohtaista ja ammatillista kasvua, kriittistä ajattelua,

kriisinkestävyttä, demokraattista osallistumista sekä eurooppalaisia arvoja, osallisuutta ja solidaarisuutta.

Erityisenä tavoitteena uudessa ohjelmassa on vastata aiempaa paremmin kilpailukykyhaasteisiin ja yhteiskunnallisen kriisinkestävyiden kasvattamiseen. **Nuorisoala huomauttaa, että kilpailukyky mahdollisena painopisteenä ei saa johtaa korkeakoulutuksen ja huippuosaajien ylikorostumiseen nuorisoalan ja heikommassa asemassa olevien nuorten kustannuksella.** Nuorten kiinnittyminen yhteiskuntaan ja muut yhteiskunnan resilienssin kannalta tärkeät teemat tulee nähdä osana kilpailukykyyn edistämistä.

Jaamme valtioneuvoston näkemyksen siitä, että tulevassa Erasmus+-ohjelmassa tulisi jatkossakin huomioida ympäristö- ja ilmastonmuutoksen torjunta yhtenä painopisteenä. Painopisteen säilytys on perusteltua, sillä teema on paitsi sukupuolipoliittisesti merkittävä, myös teemallisesti ohjelman tavoitteiden mukainen.

Ohjelman toimeenpano ja rahoitus

Nuoriso on tunnistettu yhdeksi kolmesta politiikka-alueesta, joilla ohjelmaa edistetään. Tästä huolimatta ohjelman erillinen nuorisoluku ja nuorisosektorille allokoitu budjetti poistettaisiin. Jaamme valtioneuvoston näkemyksen erillisen nuoriso-osion tarpeellisuudesta sekä tarpeesta tunnistaa ja tunnustaa nuorisosektorin rooli ohjelman toimeenpanossa. Jaamme myös näkemyksen siitä, että tarkempi budjettiallokaatio edistäisi ohjelman toimeenpanoa, ennakoitavuutta ja suunnittelua.

Erasmus+-ohjelman uudistamisessa tulee huomioida nuorilähtöisen toiminnan erityistarpeet. [Euroopan nuorisofoorumi YFJ:n selvityksen mukaan](#) Erasmus+-ohjelma nykyiselläänkin suosii työntekijävetoisia, hankehakuihin erikoistuneita toimijoita, ja erityisesti nuorten johtamien, vapaaehtoisvetoisten järjestöjen kyky hyödyntää Erasmus+-rahoitusta on rajallista.

Ohjelmaehdotuksessa huomioidaan saavutettavuus ja heikommassa asemassa olevien nuorten osallisuus, mutta toivomme valtioneuvoston huomioivan kannassaan myös toimijoiden moninaisuuden merkityksen. **Jotta ohjelma olisi jatkossakin saavutettava nuorisoalalle, rahoituksesta on varattava nuorisosektorille erillinen osuus.** Syyskuun 2025

EU-nuorisokonferenssin suosituksissa nostettiin tavoitteeksi 15 prosentin budjettiosuuden korvamerkintä nuorisosektorille. Ilman nuorisopuolen korvamerkittyä rahoitusta olisi suuri riski, että Erasmus+ siirtyy tukemaan entistä vahvemmin korkeakoulusektoria nuorten omaehtoisen toiminnan ja nuorisoalan kehittämisen kustannuksella, mikä kaventaisi kansalaisyhteiskunnan ja nuorisoalan kehittämisen mahdollisuuksia.

Suomen tulisi pyrkiä Suomen EU-hankerahoitussaannin kasvuun, sillä Suomi ei ole vielä toistaiseksi menestynyt kilpaillun rahoituksen myönnöissä. Siksi Erasmus+-ohjelmassa tulisi säilyä myös kansallisesti jyvitetty rahoitusosuus. Orpon hallituskauden aikana nuorisoalan kansallisen rahoituksen leikkauksia on pyritty kohdentamaan erityisesti nuorisoalan kehittämiseen, jotta nuorisoalan perustoiminta on saatu turvattua. Tämänkin kehityksen valossa **on tärkeää suojata kehittämiseen keskittyvän EU-rahoituksen saantia nuorisoalalle.** Nuorisoala voi EU-hankkeilla esimerkiksi kehittää nuorten parissa tehtävää toimintaa paremmin 2020-luvun nuorten ja yhteiskunnan tarpeisiin sopivaksi, mutta EU-hankerahoitus ei korvaa nuorisoalan perusrahoitusta.

Brysselistä hallinnoitujen kilpailtujen rahoitusohjelmien neuvontaan ja omarahoitusosuuksien kattamiseen kansallisesta nuorisoalan rahoituksesta tulee myös panostaa. Hankehakujen ja

-raportoinnin keventäminen helpottaisi myös pienempien organisaatioiden pääsyä Erasmus+-rahoituksen piiriin.

Erasmus+ -ohjelman pilarit

Ohjelman tavoitteita edistettäisiin kahdella toimintamuotoja kuvaavalla pilarilla: oppimismahdollisuudet kaikille sekä kapasiteetin vahvistaminen. Ensimmäinen sisältäisi liikkuvuuden, vapaaehtoistyön ja huippuosaamisen edistämisen, jälkimmäinen organisaatioiden välisen ja politiikkatasoisen yhteistyön. Jaamme valtioneuvoston näkemyksen siitä, että jäsenvaltioilla tulee säilyä mahdollisuudet vaikuttaa ohjelman sisältöihin myös ohjelmakauden aikana. Tämän tulee tarkoittaa myös nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa ja tulla kuulluksi ohjelman kehittämistyössä.

Ohjelmassa korostetaan osallisuuden ja moninaisuuden edistämistä sekä osallistavan lähestymistavan keskeisyyttä kaikessa toiminnassa. Toivomme tämän huomioitavan myös kansallisessa nuorisopolitiikassa ja esimerkiksi sosiaaliturvaa uudistettaessa, sillä komission lisäksi myös jäsenvaltioiden tulee toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä tämän puolesta. Tämä on perusteltua, sillä esimerkiksi Suomessa nuorten polarisoituminen on aito ongelma, johon tulee puuttua konkreettisin toimin myös Erasmus+ -ohjelmassa.

Nuorisoala huomauttaa, että erilaiset opiskelijoiden vaihtojaksot kasautuvat usein samoille ihmisille ja ylempiin tuloluokkiin (esim. Eurostudent VIII). Siksi myös Erasmus+ -ohjelman saavutettavuuteen tarvittaisiin panostuksia niin kansallisella kuin EU-tasolla. Panostuksia tulisi tehdä korkeakoulujen ohella myös muiden kohderyhmien liikkuvuuteen. Samalla **EU:n nuoriso-ohjelmien tulisi tavoittaa laajemmin erilaisia nuoria, nuorisoalan toimijoita sekä oppilaitoksia.** Tämä edistäisi kansainvälistymisen mahdollisuuksia myös niille, joilla ei ole mahdollisuuksia opiskelijaliikkuvuusjaksolle.

Kahden pilarin lisäksi ohjelmaehdotuksessa esitetään uusina avauksina mm. osaaajien houkuttelemista ja stipendien tarjoamista strategisesti tärkeillä aloilla. Toivomme myös tämän avauksen kohdalla huomioitavan heikommassa asemassa olevien osallisuuden ja moninaisuuden edellytykset.

Helsingissä 2.12.2025

Aleksi Sandroos
Puheenjohtaja

Nuorisoala ry

Silla Kakkola
Va. toiminnanjohtaja

Lisätiedot: Annika Nevanpää, annika.nevanpaa@nuorisoala.fi, 0400476054